

is tusschen to
chaton moet ik
prediking. „To
heeft geen plu
s Meima ziet
beproeven" is
atste is steeds
ratistische wereld,
handen houden.
ft — K. S. ge
veel „eschata"
aan glorie en
chata". Aan D s
en verschil aan
en „eschatolo
en, dat het oor
en dus in de
id worden. Ten
a op, dat, wan
n wijst als straf
verkondiging is
e „prota", maar
ing in. Zoowel
n kosmos naar

useur voor zijn
beantwoording
met ons allen
het lezen van
map stuk werk,
diep-ernstigen

bord gesproken,
ift, zwermen de
de herinnering
t zich dragend.

er Vereniging.

k eenige weken
roeg genoeg in-

IR EN KUNST

belang zijn voor
ategie, die Heyn

ich ontwikkelen
ongunstige fac
nederlandse
een haringvis
ertellen van de
et onderscheidt
gescheppen wor
genen kapers. De

in zijn primi
in op een koop
wapend, zwaar
anden zich moet
els- en oorlogs
reliefde type bij
het was geen
n. Een speciale
kbaar te inpro
het verwaarloos
heele 17e eeuw
lan de Witt —
de vlootvoogden
begint zich al
e eeuw te open
van Heyn, en
leiden wordt uit
het verhaal hier
rlogsvloot, ter
ing van matro
rt zien van een

isch een eigen
men bladzijden
og betoog, dan
aart. Heel het
evaarder speelt
met Duinkerker
in de Oost en
bevestiging van
n van grenzen
en overmacht
partist verraad
emloozen dood
denaars. Maar
n, die te wijten
de cost niet
uit gebrek aan
onservatisme.
grootheid onzer
in die er bewust
toen ook niet
ldoende bekend
levendigen ver
le cement was
men in en tus
vreezendheid in
t, laat de schrij-

ver telkens zien. Onnoodig ruw en onjuist zelfs is het, wanneer hij meent dit zoo te moeten zeggen: „dat de stuurlui dikwijls genoodzaakt werden, het weerbarstige volk de vreeze des Heeren bij te knokken".

Niet dikwijls gelukkig, maar toch nog te vaak gebruikt de schrijver bij de teekening van realistische scènes (te realistisch vaak ook) een taal, die zich aanpast bij de beschreven ruwheden. In een overigens „keurig" boek valt dit uit den toon.

Nog grooter bezwaar echter kan er gemaakt worden tegen de uitlatingen over vroomheid en rechtzinnigheid bij burgers en vooral natuurlijk, predikanten. Dat de schrijver de partij kiest der rekkelijken, is zijn zaak, maar dat hij, sprekend over orthodoxe predikanten, termen als „zieltjes zalvers" laat gebruiken, kan toch niet door den beugel. Want duidelijk blijkt, dat niet slechts 17e eeuwse dien naam gebruikten, doch dat de schrijver ze ook als zoodanig ziet. Zijn held, Piet Heyn, is natuurlijk „rekkelijk", hoewel tevens zeer „orthodox". Wanneer de schrijver het een dwaasheid en drijfverij vindt van de Contra-Remonstranten door te gaan met „hun" godsdiensttwisten, als het landsbelang weer oorlog eischt, laat hij daarmee duidelijk zien, dat hij de betekenissen van die twisten niet begrijpt.

Gelukkig echter komen dergelijke uitlatingen slechts spaarsamen voor. Het gaat er mee als met de realistische beschrijvingen, b.v. van de behandeling der schepelingen. De schrijver slaat dan door met zijn taal, hij dikt er als het ware zijn teekening mee aan, en bederft er die dan ten deele mee.

PERSVERSLAG 3e SYNODE-WEEK

Zitting van Maandagmiddag 1 November.

De praeses opent de zitting met het laten zingen van Psalm 99:2, leest Psalm 99 en gaat voor in gebed. Bij het appél blijkt Prof. Schilder nog afwezig te zijn, terwijl de primusleden Haveman, Vos en Rietkerk worden vervangen door hun secundum Barelde, Kroes en van der Spek.

Nadat het rapport inzake den geestelijken arbeid in den Noord-Oostpolder is uitgereikt wordt de openbare vergadering geschorst en wordt het verdere van den dag alleen door de Commissies vergaderd.

Zitting van Dinsdagmorgen 2 November.

De praeses opent de zitting met het laten zingen van Psalm 3:3, leest vervolgens Jesaja 54, het laatste gedeelte en gaat voor in gebed.

Bij het appél blijkt dat br. Nelemans weer aanwezig is. Hierna volgt eerst vaststelling van een deel der acta. Verschillende rapporten worden uitgereikt.

Aan de orde komt een rapport van Commissie IV over den geestelijken arbeid in den Noord-Oostpolder. Br. Van den Berg rapporteert.

In de discussie over dit rapport wordt o.m. de gedachte uitgesproken, dat aan de geïnstitueerde kerk van Emmeloord de geestelijke arbeid kan worden overgelaten en hiervoor eigenlijk geen deputaten noodig zijn. Deze gedachte wordt door de Synode niet aanvaard, gewezen wordt op de wenschelijkheid dat de deputaten bij ontgining in eventueel nieuwe gebieden den geestelijken arbeid kunnen voorbereiden. Door aanneming van een amendement Slot en een van Ds den Boeft komen de conclusies in het rapport, door de Synode aanvaard, aldus te luiden: de synode besluit:

1. dank te betuigen aan deputaten voor den door hen verrichten arbeid.

2. wederom deputaten te benoemen met de volgende opdracht:

a. in overleg met de kerk van Emmeloord de financiering te regelen tot den grens, hun gewezen door de vorige generale Synode.

b. eventueel andere kerken bij te staan, indien voorbereidingen moeten getroffen worden voor kerkelijken arbeid in andere nieuw ingepolderde gebieden.

c. een collecte in de kerken jaarlijks te doen houden, waarbij gerekend wordt op een bedrag van minstens 10 cent per ziel.

Ten opzichte van het drukken der acta van deze Synode wordt besloten dit keer aan drukker Ph. Zahaman te Kampen dit werk op te dragen en te benoemen deputaten te verzoeken de eventueel door hen uit te brengen rapporten dan ook te laten drukken. Gememoreerd wordt door den praeses dat van sommige deputatschappen geen rapporten zijn ingekomen. Van De Vogel is van Deputaten voor de Zending onder de Joden hieromtrent een schrijven ingekomen.

Hierna wordt de vergadering geschorst tot 's avonds half zeven.

Zitting van Dinsdagavond.

Praeses, Ds Van Dijk, laat bij den aanvang zingen Ps. 68:14, houdt daarna appél-nominaal.

De den Boeft vraagt dan het woord voor een praealabele kwestie; hij vraagt aantekening in de Acta.

dat hij bezwaar heeft tegen de verdere tegenwoordigheid van den Heer Scheps op onze vergaderingen wegens zijn ergerlijk schrijven over de kerk des Heeren, in verband met een door de synode genomen besluit inzake de pers.

Vele afgevaardigden der Synode sluiten zich bij dit protest aan.

Van de Partic. Synode van Drenthe was bij de Synode een verzoek binnengekomen om uit te spreken:

A. om met geen kerk, die dit verzoekt, de samenleving in kerkelijk verband aan te gaan of te hervatten, dan nadat de classis kennis genomen heeft van een rapport harer kerkvisitatoren inzake leer en inrichting der kerk;

B. om ter plaatse waar de kerk reeds tot vrijmaking kwamen geen predikant die zich daarna vrijmaakt, als dienaar des Woords te ontvangen, dan na onderzoek door den kerkeraad te dier plaatse, met dien verstande, dat indien hij geen peremptoir examen heeft gedaan in de

Dit boek is, als roman, niet beter dan vele andere en toch onderscheidt het zich gunstig van soortgenooten. Daarop heb ik in deze bespreking willen wijzen, omdat daarin m.i. zijn grootere waarde ligt. Het is dit, dat hier niet slechts een avonturenroman gegeven wordt, boeiend en levendig beschreven, doch dat getracht wordt de ware betekenis van onze zeehelden, in casu van Piet Heyn, te doen uitkomen. Dat deze niet in de eerste plaats ligt in de materiele voordeelen, die hij zijn opdrachtgevers bezorgde, maar in de zorg voor schepen en bemanning, in zijn bemoeiingen een strenge tucht in te voeren, maar tevens zijn mannen te leeren het doel van hun werk: het verdedigen en bevorderen van de macht onzer Staten, met eerlijke middelen en zuivere plichtsbetrachting. Tucht, zelftucht en gehoorzaamheid, met goed begrip van de zaak die men verdedigt, verantwoordelijkheidsgevoel niet alleen bij de machthebbers, doch evenzeer bij de laagste onderdanen, omdat God van ons allen eischt, ons werk te doen naar Zijn gebod. Dat laat de schrijver toch ook uitkomen; daarom beschrijft hij de ruwe scènes van tuchteloosheid of verkeerd toegepaste tucht oefeningen, daarom ook laat hij zien, hoe Heyn door het vuur der beproeving gelouterd, God leert liefhebben in Zijn grootheid, Zijn zorg voor de menschen en de orde van Zijn bestel. Het is niet een boek zonder fouten, geen bijzonder boek zelfs in den gewonen zin van het woord, maar toch een apart boek. Men moet het lezen met oordeel des onderscheids, en zal het dan om zijn bedoeling waardeeren.

Gron.

H. S.

Woordbediening de ons uitnoodigende kerken zijn afge-

weken.

BESLUIT:

1. de door de synodocratisch gebonden „Gereformeerde Kerk" van Amsterdam in opdracht van de Synode te Zwolle 1946 toegezonden uitnoodiging voor een „Oecum. Synode van kerken van Geref. belijdenis", te houden te Amsterdam 7 Augustus 1949, af te wijzen;

2. van deze afwijzing mededeeling te doen, onder toezending van dit rapport, aan de uitnoodigende „Kerk", aan de Chr. Ref. Church of America en aan Die Geref. Kerk in Zuid Afrika.

Naar aanleiding van een rapport door br. van Oosterom uitgebracht namens Comm. IV over de kosten der Synodes van Enschede en Groningen besluit de synode de broeders W. Assink te Enschede en K. C. Kamminga te Groningen te dechargeeren van hun financieel beheer resp. van de synodes van Enschede en Groningen en hun dank te zeggen voor hun arbeid in dezen.

Ook besluit de synode aan den kerkeraad van Amersfoort te berichten om, in overeenstemming met een besluit van de synode van Groningen 1946, alle kosten te verrekenen (dus ook de persoonlijke onkosten der afgevaardigden), op de geheele afdoening onder te stellen en daaromtrent op de volgende Synode te rapporteren.

Tevens wordt vastgesteld dat het percentage van bijdrage in de onkosten der Synode voor de Prov. Synode van Groningen 24 % zal bedragen en voor de Part. Synode van Friesland 6 %. Voor de overige ressorten blijft het ongewijzigd.

Aan het einde der vergadering besluit de Synode nog om in de zitting van Donderdagmorgen 4 Nov. een begin te maken met de behandeling van het rapport over de „Samenspreking".

De praeses laat nog zingen Ps. 118:1. Ds v. d. Born gaat voor in dankgebed.

De vergadering wordt gesloten.

Zitting van Woensdag 3 November.

Bij de opening der morgenvergadering laat de praeses zingen Ps. 24:2 en 3 en leest Ps. 24. Daarna gaat hij voor in gebed.

Appél-nominaal wordt gehouden.

Omtrent een binnengekomen schrijven van de kerk van Ureterp wordt op voorstel van Comm. III besloten, dit schrijven aan den betrokken kerkeraad terug te zenden; en voor de vraag daarin gesteld hem te verwijzen naar wat in de zitting van Vrijdag 29 Oct. 1948 besloten is inzake „Herziening Zendingsorde".

Van de Synode van de Protestantische Geref. Kerken in Noord-Amerika was een brief binnengekomen waarin deze Synode uitspreekt dat zij gaarne nauwer contact zoekt met de Geref. Kerken (onderh. art. 31). Zij verklaart voorts dat de kerken die op haar vergadering vertegenwoordigd zijn, staan op den grondslag van de Schrift en de drie formulieren van eenigheid, dat zij het zuivere gereformeerde kerkrecht handhaven en wars zijn van alle hiërarchie. Mocht onze Synode besluiten om stappen te doen in de richting van nauwer contact, dan verzoekt zij om door middel van onze deputaten met de hunne te correspondeeren of samen te spreken om de respectievelijke Synodes (de hunne en de onze) in de kwestie van contact van advies te dienen.

Van de Partic. Synode van Utrecht, van de classis Gouda, 's-Gravenhage en Schiedam waren voorstellen en adhaesiebetuigingen ingekomen waarin eveneens aan de Synode in overweging gegeven werd om besluiten te nemen die konden medewerken aan het tot stand komen van correspondentie met de Prot. Geref. kerken in N. Amerika.

Door Commissie I is over deze materie een rapport bij de Synode ingediend, dat gelezen wordt door br. A. Zijlstra. Over de conclusies van dit rapport ontstaat een breede bespreking die het verdere gedeelte van de morgenvergadering en een gedeelte van de middagvergadering in beslag neemt.

In deze bespreking komt ter sprake de houding die de Prot. Geref. kerken in N.-Amerika hebben ingenomen tegenover de vrijmaking onzer kerken. Eveneens wat Ds Hoeksema in Amerika gepubliceerd heeft inzake zijn theologisch inzicht in de kwesties van Verbond en beloften des Verbonds. Ook op den strijd dien de Prot. Geref. kerken in Amerika gestreden hebben en strijden, vanaf 1921, tegen hiërarchie en modernisme wordt de aandacht gevestigd. Ook op de moeilijkheden waarvoor onze emigranten staan bij hun intrede in het kerkelijk leven in Amerika.

Vanwege al de factoren die bij deze zaak in aanmerking moeten komen besluit de Synode tenslotte nog geen beslissing te nemen, en verzoekt aan Commissie I zoowel het rapport als de conclusies nog eens in studie te nemen en een mogelijke herziening te overwegen in verband met datgene wat in de bespreking naar voren gebracht is.

In één der volgende zittingen hoopt de Synode dan op deze zaak terug te komen.

Naar aanleiding van een rapport van Commissie III, gelezen door br. Kooistra, dat handelt over een vraag van de kerk van Sneek, om na te gaan, of het nog gewenscht is, dat onze kerken een luisterpost bij den Ned. Zendingsraad betrekken, spreekt de Synode uit dat zij van oordeel is:

1e. dat de Geref. kerken niet het gewone- of buitengewone lidmaatschap van den N.Z.R. kunnen aanvaarden omdat:

a. deze Raad op een in feite anderen grondslag staat dan onze kerken;

b. deze Raad ten doel heeft o.a. het vertegenwoordigen van de Ned. Zending in haar geheel bij den Internationalen Zendingsraad (Statuten, art. 1, sub 1), welke zonder nadere keur alle Zendingscorporaties wil vereenigen en onjuiste opvattingen heeft inzake de taak der zending op sociaal en politiek gebied, en ook als teken van verbondenheid met den Wereldraad van kerken in alle officiële stukken voortaan spreken zal van „Internationale Zendingsraad in associatie met den Wereldraad van kerken";

c. al deze organisaties worden gedreven door één eenheidsstreven, waarin geloof en ongeloof verbonden worden;

2e. dat het, gezien deze principiële afwijzing moreel niet